

CĂN BẬC HAI VÀ HẰNG ĐẲNG THỨC CĂN BẬC HAI

1. Lý thuyết

1.1 Căn thức bậc hai

Với A là một biểu thức đại số, người ta gọi $\sqrt{A}$ là căn thức bậc hai của A, còn A được gọi là biểu thức lấy căn, hay biểu thức dưới dấu căn.

$\sqrt{A}$ xác định (hay có nghĩa) khi A có giá trị không âm

1.2. Hằng đẳng thức $\sqrt{A^2} = |A|$

Định lý: Với mọi số thực a, ta có $\sqrt{a^2} = |a|$

Lưu ý: Một cách tổng quát, với A là một biểu thức, ta có $\sqrt{A^2} = |A|$, nghĩa là

$$\sqrt{A^2} = A \text{ nếu } A \text{ không âm.}$$

$$\sqrt{A^2} = -A \text{ nếu } A \text{ âm.}$$

2. Bài tập minh họa

2.1. Dạng 1: Tìm điều kiện của biến để biểu thức có nghĩa

Với giá trị nào của a thì biểu thức sau có nghĩa: $\sqrt{\frac{a}{4}}; \sqrt{4a-9}$

Hướng dẫn giải:

$$\text{Để biểu thức } \sqrt{\frac{a}{4}} \text{ có nghĩa thì } \frac{a}{4} \geq 0 \Leftrightarrow a \geq 0$$

$$\text{Tương tự, } \sqrt{4a-9} \text{ có nghĩa thì } 4a-9 > 0 \Leftrightarrow a \geq \frac{9}{4}$$

2.2. Dạng 2: Một số bài toán sử dụng đẳng thức $\sqrt{A^2} = |A|$

Câu 1. Rút gọn biểu thức: $\sqrt{(3-\sqrt{11})^2}; 3\sqrt{(a-2)^2}$ và $a < 2$

Hướng dẫn giải:

$$\sqrt{(3-\sqrt{11})^2} = |3-\sqrt{11}|$$

$$= \sqrt{11}-3$$

$$\text{Vì } \sqrt{11} > 3$$

$$\sqrt{(a-2)^2} = |a-2| = 2-a$$

$$\text{vì } a < 2$$

$$\text{Vậy } 3\sqrt{(a-2)^2} = 6-3a$$

Câu 2: Tìm x biết: $\sqrt{x^2} = -7$; $\sqrt{9x^2} = -12$

Hướng dẫn giải:

$$\sqrt{x^2} = |-7| = 7$$

$$\Leftrightarrow x^2 = 49 \Leftrightarrow x = \pm 7$$

$$\sqrt{9x^2} = |-12| = 12$$

$$\Leftrightarrow 9x^2 = 144$$

$$\Leftrightarrow x^2 = 16 \Leftrightarrow x = \pm 4$$

Câu 3: Giải phương trình: $x^2 - 2\sqrt{11}x + 11 = 0$

Hướng dẫn giải:

$$x^2 - 2\sqrt{11}x + 11 = 0$$

$$\Leftrightarrow x^2 - 2.x.\sqrt{11} + (\sqrt{11})^2 = 0$$

$$\Leftrightarrow (x - \sqrt{11})^2 = 0$$

$$\text{Vậy } x = \sqrt{11}$$

Câu 4: Chứng minh rằng: $\sqrt{4-2\sqrt{3}} - \sqrt{3} = -1$

Hướng dẫn giải:

Nhận thấy

$$4 - 2\sqrt{3}$$

$$= 1^2 - 2.1.\sqrt{3} + (\sqrt{3})^2$$

$$= (1 - \sqrt{3})^2$$

$$\text{Vậy } \sqrt{4-2\sqrt{3}} = |1 - \sqrt{3}| = \sqrt{3} - 1 \text{ (vì } \sqrt{3} > 1)$$

Biến đổi VT, ta có

$$\sqrt{4-2\sqrt{3}} - \sqrt{3}$$

$$= \sqrt{3} - 1 - \sqrt{3}$$

$$= -1 = VP$$

$$\Rightarrow \text{dpcm}$$

3. Luyện tập**3.1. Bài tập tự luận**

Câu 1: Với giá trị nào của a thì biểu thức sau có nghĩa: $\sqrt{\frac{x}{3}}; \sqrt{3x-8}$

Câu 2: Rút gọn biểu thức: $\sqrt{(4-\sqrt{11})^2}; 5\sqrt{(a-4)^2}$ và $a < 4$

Câu 3: Tìm x biết: $\sqrt{x^2} = |-6|; \sqrt{9x^2} = |-3|$

Câu 4: Giải phương trình: $x^2 - 2\sqrt{7}x + 7 = 0$

Câu 5: Chứng minh rằng: $\sqrt{7-2\sqrt{6}} - \sqrt{6} = -1$

3.2 Bài tập trắc nghiệm

Câu 1. Giá trị của $\sqrt{\sqrt{81}}$ là

- A. 9   B. -9   C. 3   D. -3

Câu 2. Giá trị của biểu thức $36: \sqrt{2.3^2.18} - \sqrt{169}$ là:

- A. 8   B. -8   C. 11   D. -11

Câu 3. Rút gọn biểu thức $2\sqrt{a^2} - 5a$ với a âm là:

- A. -7a   B. 3a   C. -3a   D. 7a

Câu 4. Giải phương trình: $x^2 = 64$, giá trị x nhận được là:

- A. 8   B. -8   C. $2\sqrt{2}$ D. ± 8

Câu 5. Điều kiện của x để biểu thức $\sqrt{-3x-6}$ có nghĩa là:

- A. $x \leq -2$ B. $x \geq -2$ C. $x > -2$ D. $x < -2$

Câu 6. Khẳng định nào sau đây là sai?

- A. $\sqrt{3x}$ xác định $\Leftrightarrow x \geq 0$ B. $\sqrt{-9x}$ xác định $\Leftrightarrow x \geq 0$
 C. $\sqrt{\frac{x-5}{3}}$ xác định $\Leftrightarrow x \geq 5$ D. $\sqrt{\frac{-4}{x-9}}$ xác định khi $x > 9$

Câu 7. Điều kiện xác định của $\sqrt{\frac{a^2+1}{a^3}}$ là:

- A. $a \geq 0$ B. $a \leq 0$ C. $a > 0$ D. $a < -1$

Câu 8. Điều kiện xác định của $\sqrt{x^2+x-6}$ là

- A. $x \leq 2$ B. $x \geq -3$ C. $x \leq -3; x \geq 2$ D. $-3 \leq x \leq 2$

Câu 9. Khẳng định nào sau đây sai?

- A. $8+2\sqrt{15} = (\sqrt{3}+\sqrt{5})^2$ B. $\sqrt{(2-\sqrt{3})^2} = 2-\sqrt{3}$
 C. $\sqrt{6-2\sqrt{5}} = \sqrt{5}-1$ D. $\sqrt{10-4\sqrt{6}} = 2-\sqrt{6}$

Câu 10. Giải phương trình: $\sqrt{4x^2} = x+1$

- A. Phương trình có nghiệm $x = -1$ và $x = 1/3$
 B. Phương trình có nghiệm $x = -1/3$ và $x = 1$
 C. Phương trình có nghiệm $x = 1$ và $x = -1$
 D. A, B, C đều sai

Câu 11. Giải phương trình: $\sqrt{x^2+6x+9} = 3x-1$

- A. Phương trình có nghiệm $x = -2$.
- B. Phương trình có nghiệm $x = -2$ và $x = 2$.
- C. Phương trình có nghiệm $x = 3$ và $x = 2$.
- D. Phương trình có nghiệm $x = -3$ và $x = 2$.

Câu 12. Rút gọn biểu thức: $P = 2\sqrt{(-3)^6} + 4\sqrt{(-2)^8}$

- A. $P = -108$
- B. $P = 118$
- C. $P = \sqrt{3} + \sqrt{2}$
- D. $P = 2\sqrt{3} + 4\sqrt{2}$

Câu 13. Rút gọn biểu thức: $Q = \frac{x^2 + 2\sqrt{3}x + 3}{x^2 - 3}; x \neq \sqrt{3}$

- A. $Q = \frac{x + \sqrt{3}}{x - 3}$
- B. $Q = \frac{\sqrt{3}}{x - 3}$
- C. $Q = \frac{x - \sqrt{3}}{x + \sqrt{3}}$
- D. $Q = \frac{x + \sqrt{3}}{x - \sqrt{3}}$

4. Kết luận

Qua bài giảng Căn thức bậc hai và hằng đẳng thức căn bậc hai này, các em cần hoàn thành 1 số mục tiêu mà bài đưa ra như:

- Khái niệm căn thức bậc hai.
- Vận dụng hằng đẳng thức $\sqrt{A^2} = |A|$ để làm các bài tập liên quan.